

utegnilo, za to, ki ni tukaj nič perdevka ali priloga „okrajni“ treba, tako bi se nam potem bolj prilično zdelo, krogovinskiga župana, namesto: deželiskiga ali nadnadžupana, rajši verhniga ali glavniga, ali pa, če bi od glavarstva in poglavarstva imé vzeti hotli, glavariskiga župana imenovati.¹

Zdej se obrnemo še h cesarskim prednikom „Bezirk“ in „Kresije“. Cesarski prednik „Bezirk“, ali okrajne se imenuje po nemško, kakor veste, Bezirks-hauptmann. Če to imé prav na tanjko v slovensko prestavimo, tako hoče toliko reči, kakor: glavni mož okrajne; pa po duhu slovenskiga jezika ga zamoremo lahko krajši narediti, in okrajni glavár ali poglavár reči (tode poslednje širji imé poglavár, mislimo, bi bilo boljši, za viši krogovinskiga ali deželnega prednika prihraniti, de bi že tako beseda sama višji ali nižji stopnjo prednika nazvanovala.) Po tim takim menimo, de bi se „Bezirkshauptmann“ nar pripravniši: okrajni glavár ali pa tudi samo glavár ali glaván imenoval. Pa če hočemo veči bogatost in prostost v tem perimku, tako se glavár lahko tudi še imenuje: okrajni gospod (kakor so že tudi poprej v nekterih krajih Bezirkskomisarja²) imenovali) — ali če se nič na osebo prednika, ampak le na njegovo oblast ali vradijo misli, kakor je zlast v spisanih prošnjah ali drugih polagah v nazivkih navadno: okrajna gosposka. Zraven tega pa bi se utegnil tudi še imenovati: okrajni prestopnik³) in okrajno prestopstvo; okrajni višnik in okrajno vištvo (vikšistvo); okrajni vódja in okrajno vodištvo ali okrajna vodiča, okrajni oblastník in okrajna oblastija ali okrajno oblastvo ali oblastinstvo; ali tudi zeno besedo: g. okrajski, in uradija: okrajstvo, de nič ne opomnimo mnogih drugih bolj splohnih imén, postavim, okrajni zapovedník in okrajno zapovedištvo; okrajni nádnik in okrajno nádstvo; okrajni pretvórník (praefectus, praetor), in okrajno pretvórstvo, ali protvorija; okrajni prepostavljen in okrajno prepostavljenstvo.

(Konec sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Marburga 6. oktobra. Danes smo imeli tu posebno veselo slovesnost. Našemu iskrenemu domorodcu, g. Martinu (Davorinu) Terstenjaku, zdaj učitelju vérozakona na tukajšnjim gimnazii, so naš okrožni predsednik, g. Ritschel, njemu od svetlega Cesarja podeljeni zlati križ za civilne zasluge v nazočnosti mnoge častite gospóde in šolske mladeži na njegove persi pripeli. Gosp. predsednik so to svečanost odperli z lepim obudivim govorom, v katerem so spomnili mnogih in velicij zaslug, ki si jih je verli gospod Terstenjak skozi več lét sosebno o preteklih dvéh létih pridobil, ko se je v Ptuj v dveh boleštnicah službo duhovniga pomočnika neutrudljivo opravljal, in z nevarnostjo svojiga lastniga zdravja in življenja več

²) Komisár bi se utegnil po mnogim pomenu te besede v slovenskim imenovati: pooblastník ali tudi zgol: oblastník, oskerbník, poróčnik, povódja, podvodja, poddržnik, odvoljene ali odvólník (kakor: najemnik namest najémanik) záúpen mož ali záúpník, poslaník (oprávník, namestník).

³) Pri predlogih pred, med, pod se zavoljo lepoglasja, kader se ni kake dvojljivosti bati, pred terdimi soglasniki d ispahne p.: prépolje namest: predpolje; ravno tako prerok, prestol, prekupec, mesteje, postopiti, i. t. d. namest: predrok, predstol, predkupec, medsteje, podstopiti i. t. d.; ali pa se tudi kak glásnik vmés dene, postavim: pré dasel namest predselo (Vorort, Vordorf). Kader se je pa kake dvojljivosti bati, se lepoglasje vmevnosti vkloni, postavim: podkovati, namest pokovati ali podokovati. Pis.

kakor 7000 bolnikom duhovno postrežbo brez odmikanja delil. Gromeči „živijo“ presvitlimu cesarju, ki za sluge tako pravično naplačuje, je sledil temu nagovoru. Potem je g. Terstenjak besedo poprijel in se je zahvalil narpoprej predsedniku, potem vsim pričujočim, ter je sklenul: Vse za Boga, mogočno in srečno ustavno Avstrijo in cesarja Franca Jožefa! Trikrat: živio! živio! živio! Mislili smo se že raziti, kada naprej stopijo še gimnazije povsem spoštovani ravnitelj, g. Miroslav Rigler, in se s kratkimi besedami blizo tako izrazijo: „Naj mi bo dopušeno, de Vam, častiti gospod, iz globočine mojega serca to čast vošim, ki Vam je skazana. Jaz in celo učevno telo se veselimo, Vas med seboj imeti. Napredujte u dobrem perzadevanju; tudi na novem polju, na katero ste stopili, bo obilno prilžnosti, za duševni blagor posamesnih ljudi in človečanstva skerbeti.“ Per razidenju se je od vseh strani slišalo: To je bila in serce gibajoča slovesnost. J.M.

Iz spodnega Štajera. Več županov si je že dalo slovenske pečate napraviti, če njim ravno urad nemške vziva. Gotovo so možje, kateri svoj nared ljubijo, cesarski besedi verjejo, in spoznajo, da čisto nemška pisarija ne bode predolgo veljala, da si table ali dilice, ktere se bodo pri uhodu in izhodu vsakega kraja postavile, tudi po ustavni pravici omislijo, tak da bode, kjer se po dvoje piše, na prvi t. j. desni strani vse po slovenski, in na zadnji t. j. na levi strani še le nemški. Tak je tudi državni in deželni zakonik pisan. Ž.

Iz Štajarskiga 13. kozoperska. Od strani vestnih slovenskih županov Celjskiga okrajniga poglavarstva so se že dolgo pravične pritožbe slišale, de v nekterih kerčmah večkrat noč in dan pokoja ni. In kaj je okrajno poglavarstvo storilo? V čisto slovenske županije, kjer 2 — 3 ure dalje nobeniga človeka ni, ki bi le nekoliko nemško znal, je policijski red samo v nemškem jeziku razposlalo! Ali se zamore s tem važni namen doseči? Že se pijanci s temi velikimi polami v gostivnicah norčujejo, in pravijo: „To ni cesarsko, ker ni slovensko; toraj storimo, kar hočemo, ker nič ne vemo, kaj de na totih velikih polah stoji. Župan naj kvanta, kar hoče: saj tudi ne vé, kaj na totih velikih polah zapisaniga stoji.“ Marsikteriga vestniga župana silna žalost tlači; pa vonder si ne more nič pomagati. L.

Št. Vid nad Ipavo 12. oktobra. Kakor povsod, je tudi v Ipavi grojzdje létas počasi zrelo, zlasti zavolj hladnih noč o prvi polovici kimovca; torej so Ipavci bendimo previdno odložili do konca mesca. Sliši se, de tudi v Bregu, kjer jim je navadno Sv. Mišel bendimo odpíral, so jo létas za 8 dni odložili. K veliki sreči smo imeli o drugi polovici kimovca stanovitno, čez dan in ponoči, gorák morník, pa brez dežja, de je grojzdje čez vse upanje sozrevalo, in de bomo imeli iz njega zlo dobro kaplico. Pridelalo se je za srednjo dobro létino, in nalilo doberčko sodov. Domači so novimu vinu postavili med sabo ceno 6 do 10 krajc. za bokal, tode le vunanji, kadar bodo pririnili, mu bodo pravo, nar berže nižji ceno naredili; le toliko je gotoviga, de ipavec — to je, vinski pridelk od tukaj do Gorice — bo o prihodnim létu, mnoge druge vina namestovaje, veliko novih v Ipavi še celo neznanih imén dobil; masličarjem ne gré tedaj še obupati. V.

Novičar iz Ljubljane.

Kmalo bojo volitve mestnih odbornikov vsih treh volitnih oddelkov dognane. Pretekli teden je opravil drugi oddelk svojo volitev popolnoma, predvčerašnjim pa prvi oddelk svojo, razun 4 odbornikov, ki niso pri prvi volitvi čezpolovičnice glasov dobili in ki se bojo danas volili. Pri 2. oddelku sta le dva predpisano